

המאבק הממשלתי בתאונות בענף הבנייה נמצא בתנופה

מאת מוטי אלישע, הממונה על זרוע העבודה
משרד העבודה, הרווחה, והשירותים החברתיים

אבי ניסנקורן הגענו לסיכום עם האוצר על תוספת של 60 תקנים למצבת כוח האדם, אשר יגויסו בחודשים הקרובים ויאפשרו לנו להרחיב משמעותית את הפעילות ולהילחם ביתר שאת בתאונות העבודה. בנוסף, הצליח שר העבודה והרווחה להגיע לסיכום עם נציבות שירות המדינה, המשפר משמעותית את תנאי ההעסקה של המפקחים, באופן שיאפשר למשוך כוח אדם איכותי ולתגמל את העובדים על עבודתם המסוכנת, הקשה והמסורה. לפעילות המתוארת נוספו אמצעים טכנולוגיים חדישים בדמות מערך רחפנים, אשר סיירו בחודשים האחרונים מעל מאות אתרי בנייה וסייעו למקד את פעילות הפיקוח באזורי סיכון, וכן בתיעוד עבירות בטיחות.

“ניתבנו משאבים להסברה ולהעלאת המודעות בקרב עובדי הבנייה, הקבלנים והציבור כולו. ברצוני לציין גם את חלקו של המוסד לבטיחות ולגיהות בעשייה”

הפעילות המאומצת והאכיפה בשטח חיוניות, אולם במקביל לכך נדרש להוביל שינויים נרחבים ואינטנסיביים בחקיקה בנושאי הבטיחות. לשמחתי, יזם השר כץ והוביל שינויי תקנות בתחום הבטיחות. לאור נתונים שהראו כניסה של בני נוער - בעיקר מהמגזר הערבי - לאתרי בניה מסוכנים, הטלנו איסור על בני נוער להיכנס לאתרי בנייה עוד לפני חופשת הקיץ. כמו כן, היינו מעורבים בקידום חקיקה, שהוביל הח"כ אייל בן ראובן, לחובת מינוי קבוע של עוזר בטיחות למנהל העבודה באתר, שתפקידו יוקדש אך ורק לתחום הבטיחות (בניגוד למנהל העבודה, שעליו מוטלים תחומי אחריות רבים נוספים). ולבסוף, ממש בשבוע שעבר, ברגע האחרון לפני פיזור הכנסת, העברנו, בשיתוף פעולה הדוק עם ההסתדרות ועם ועדת העבודה והרווחה, תקנות שיחייבו שימוש בפיגומים מתקן אירופי, אשר יגבירו באופן משמעותי את הבטיחות באתרי הבנייה ויפחיתו את גורם הסיכון המרכזי - נפילה מגובה.

ולבסוף, ביום האחרון של שנת 2018, הקמנו יחידת חקירות משותפת עם לה"ב 433 במשטרת ישראל, יחידת פלס ("פועלים ללא סיכון"), שמטרתה לחקור ולגבש כתיב אישום נגד עבירות חמורות בתחום הבנייה. ליחידה כוח אדם ייעודי של משטרת ישראל ושל משרד

בחודש מאי 2018 נכנסתי לתפקידי כממונה על זרוע העבודה*, בעיצומה של תקופה שבה נושא התאונות בענף הבנייה עלה לראש סדר היום הציבורי, לאחר כמה שנים של עלייה בהיקפן. עלייה זו משמעה, ראשית כל, פגיעה אנושה בעובדים ובמשפחותיהם, וכן עלות אדירה למשק, בדמות קצבאות נכות בהיקף של כ-4.7 מיליארד שקל מדי שנה. שר העבודה והרווחה, הח"כ חיים כץ, הציב את הנושא בראש סדר העדיפויות של משרדו, ובשמונת החודשים שבהם אני משמש בתפקידי הובלנו, על פי הנחייתו, סדרת פעולות ממוקדות, אסרטיביות ונחשבות, כדי לצמצם משמעותית את היקף התאונות ולהחזיר את הבטיחות לאתרי הבנייה ואת העובדים בשלום לביתם. מתוך הבנה שכדי להוביל לשינוי מהותי במציאות יש צורך בפעילות מערכתית משולבת, שילבנו ידע עם שותפים מרכזיים לדרך - משטרת ישראל, פרקליטות המדינה, ועדת העבודה והרווחה בכנסת ובראשה הח"כ אלי אלולף, ההסתדרות ובראשה מר אבי ניסנקורן, המוסד לבטיחות ולגיהות ועוד - שיצאו יחד איתנו למאבק לשמירה על חיי העובדים בבנייה. לשמחתי, מתחילים לראות ניצני הצלחה. ברבעון האחרון של שנת 2018 הצלחנו, בזכות התמדה ונחישות, לצמצם משמעותית את היקף ההרוגים בתאונות העבודה בבנייה.

אז מה עשינו?

ראשית, יצאנו במבצעי אכיפה משולבים עם שותפינו - המשטרה, הפרקליטות, ביטוח לאומי, רשם הקבלנים ועוד, כדי להגביר את ההרתעה והאכיפה באתרי הבנייה. בנוסף, בתחילת 2018 יזם השר חיים כץ כלי אכיפתי חדש בדמות העיצומים הכספיים, שבמסגרתו הטלנו מאות סנקציות כלכליות משמעותיות על קבלנים שאינם שומרים על בטיחות עובדיהם. ברבעון האחרון של 2018 פרסמנו נוהל המאפשר לראשונה למפקחי מינהל הבטיחות לסגור בצו בטיחות אתרי בנייה שלמים המסוכנים לעובדים או לציבור (ולא רק אזורים מתוחמים בתוך האתר), לפרק זמן בלתי מוגבל ועד לתיקון מפגעי הבטיחות. הנוהל אכן הופעל וסגרנו עשרות אתרים מסוכנים עד לתיקון הליקויים הבטיחותיים והם נפתחו מחדש רק לאחר שוודאנו את שלום העובדים.

שנית, ניתוח כלל המשימות והאתגרים העומדים בפני עובדי מינהל הבטיחות הוביל למסקנה כי מתן מענה אמיתי לצרכים הנרחבים בשטח דורש הגדלה משמעותית של כוח האדם. ואכן, במאמץ משותף עם ההסתדרות, בהובלתו של יו"ר ההסתדרות מר

ההרוגים - ארבעה הרוגים ברבעון האחרון של 2018, לעומת שמונה ברבעון האחרון של 2017 (ומעל שבעה הרוגים בכל אחד מהרבעונים הקודמים ב-2018).

לסיכום, שנת 2018 הייתה מלאת עשייה והתקדמות, אך אי אפשר לנוח על זרי הדפנה, שכן, אתגרים רבים עוד לפנינו וביניהם, איתור של מפקח עבודה ראשי חדש, שיעמוד בראש המינהל לבטיחות. אני סמוך ובטוח שבעזרת הכוחות המשמעותיים בתוך זרוע העבודה, המשאבים הנוספים שקיבלנו והמשך בניית הקואליציות עם כלל הגופים הרלוונטיים, נמשיך במגמת השינוי ונביא לשיפור בבטיחות באתרי הבנייה בישראל. ובנימה אישית, אני מודה מקרב לב לכל אחת ואחד מהעובדים המסורים של מינהל הבטיחות בזרוע העבודה, לעובדי הלשכה המשפטית ולראש המטה שלי יעל מזוז הרפז, המסייעים בפיתוח ובהטמעת מענה מערכתי ומקיף לאתגר שלפנינו, כך שהעובדים יהיו בטוחים באופן מרבי ומטבי ויחזרו הביתה בשלום.

*זרוע העבודה במשרד העבודה והרווחה מובילה את הטיפול הממשלתי בתחום התעסוקה - בטיחות בעבודה ובריאות תעסוקתית, הכשרות מקצועיות, הכשרת הנדסאים וטכנאים, שילוב אוכלוסיות יעד בעבודה, מעונות יום ועוד. ■

העבודה והרווחה והיא תהווה מכפיל כוח בהגברת הבטיחות ובהעמקת ההרתעה לאלו שאינם עומדים בחובתם לשמירה על חיי אדם.

יחד עם פעולות החקיקה, ניתבנו משאבים להסברה ולהעלאת המודעות בקרב עובדי הבנייה, הקבלנים והציבור כולו לחשיבות שבשמירת הוראות הבטיחות ובעבודה נכונה בשטח. ברצוני לציין גם את חלקו של המוסד לבטיחות ולגיהות בעשייה. כחלק מהכנת הקרקע להפעלת העיצומים הכספיים, סיירנו בשטח יחד עם המוס"ל לשם הצבת שלטים, חלוקת ערכות הדרכה לפועלי הבנייה ולקבלנים בשפות שונות, וכן לצורך חלוקה של יותר מ-3,000 אפודים בשטח לפועלים ללא ציוד. כמו כן, המוס"ל הפיץ מסרונים למכשיר הנייד של אלפי קבלנים, ערך כנס נרחב ויצא במסע פרסומי שמטרתו ליידע את הקבלנים בעיקרי החוק וקרא להם להתכונן למערך העיצומים החדש. בנוסף, בימים אלו, מיום "קו החיים" מאפשר לאזרחים ולעובדים לדווח על מפגעי בטיחות ומעביר את המידע גם למפקחי מינהל הבטיחות, שכן מקבלים מודיעין נרחב ובזמן אמת. כאמור, בעקבות הפעולות הרבות שנקטנו, התוצאות לא איחרו לבוא. ברבעון האחרון של שנת 2018 ראינו בלימה של מספר

מהרה
להירשם!

ימי כשירות ורשימת פרסומים לשנת 2019

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה איתנו.
מינהל הכשרה והדרכה

ימי כשירות מקצועיים לבטיחות לשנת 2019
(שנה 24)

ימי הכשירות מאשרים ע"י מפקח עבודה ראשי, בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות התשנ"ז-1996)

מינהל הכשרה והדרכה: *9293
<https://www.osh.org.il/heb/training>

למנכ"ל המוסד

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה איתנו.

רשימת פרסומים

בתוקף מ"ד בינואר
עד 31 בדצמבר 2019

גידת הדרכה

כתיבת קבועים | 2 חוברות טכניות | 2 חוקים ותקנות | 3 תקצירים | 4 שלטים ומדבקות | 5 שלטים ומדבקות להובלת חומרים מסוכנים | 8 סופסופה למועדון עמיתי בטיחות | 9 סופסופה לרכישה פרטומים | 11 הפרסומים ניתנים לרכישה גם בחנות המקוננת

www.osh.org.il/shop